

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

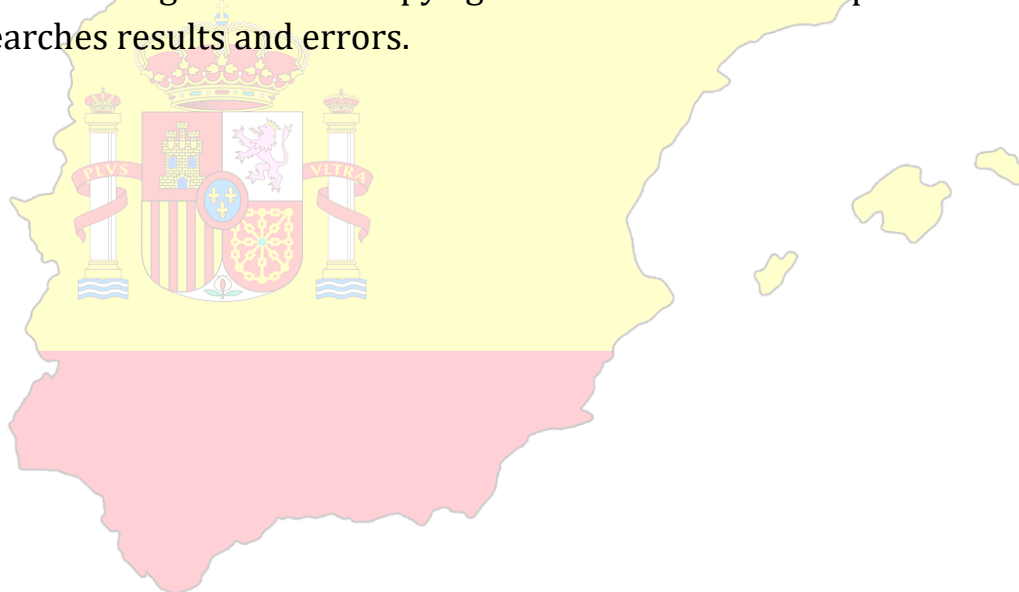

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 5.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

Zamonaviy talim jarayonidagi o'quv ko'nikmalarini egallashning mohiyati

Z.T.Alisherova

Andijon davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Ikromova Oydinoy Iminjon qizi

Pedagogika fakulteti Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim jarayonida o'quv ko'nikmalarini egallashning mohiyati yoritilgan. Maqolada o'quv ko'nikmalarining psixologik asoslari, ularning shakllanish bosqichlari, bilish jarayonlari bilan bog'liqligi hamda motivatsiyaning roli tahlil qilinadi. Shuningdek, boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarda ko'nikmalarni rivojlantirishning samarali usullari va zamonaviy ta'lim yondashuvlarining ahamiyati ko'rib chiqiladi. Mazkur ish o'quv faoliyatini tashkil etishda psixologik qonuniyatlarni hisobga olish zarurligini asoslaydi.

Kalit So'zlar. o'quv ko'nikma, zamonaviy ta'lim, psixologiya, motivatsiya, bilish jarayonlari, kompetensiya, boshlang'ich ta'lim, o'quv faoliyati

Annotation. This article explores the essence of acquiring learning skills in the modern educational process. It analyzes the psychological foundations of learning skills, their stages of development, their connection with cognitive processes, and the role of motivation. The paper also examines effective methods for developing skills in primary education and the importance of modern educational approaches. The study emphasizes the necessity of considering psychological principles in organizing learning activities.

Key Words. learning skills, modern education, psychology, motivation, cognitive processes, competence, primary education, learning activity

Kirish. Bugungi kunda ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biri o'quvchilarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish va amaliy faoliyatda bilimlarni qo'llay olish ko'nikmalarini shakllantirishdir. Zamonaviy ta'lim jarayonida o'quv ko'nikmalarini egallash nafaqat bilim olish, balki shaxsning intellektual va psixologik rivojlanishini ta'minlovchi muhim omil hisoblanadi. Boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarda asosiy o'quv ko'nikmalarining shakllanishi keyingi ta'lim jarayonining muvaffaqiyatini belgilaydi. Shu sababli ushbu mavzu bugungi kunda dolzarb ahamiyat kasb etadi. Shavkat Mirziyoyev tomonidan ta'lim sohasini rivojlantirish, yosh avlodni zamonaviy bilim va ko'nikmalar bilan qurollantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu esa o'quv jarayonida kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish zarurligini ko'rsatadi.

Zamonaviy ta'lim jarayonida o'quv ko'nikmalarini shakllantirish murakkab psixologik-pedagogik jarayon bo'lib, u o'quvchining bilish faoliyati bilan chambarchas bog'liqdir. O'quv ko'nikmalari — bu bilimlarni ongli ravishda o'zlashtirish, ularni mustaqil qo'llash va yangi vaziyatlarda foydalanish qobiliyatidir. O'zbek psixolog olimi M.G. Davletshin fikriga ko'ra, o'quv faoliyatining samaradorligi o'quvchining psixik jarayonlari — diqqat, xotira, tafakkur va motivatsiyaning rivojlanganlik darajasiga bog'liq. Ayniqsa, boshlang'ich sinflarda o'quvchilarda ko'nikmalar dastlab tashqi faoliyat sifatida shakllanib, asta-sekin ichki, ongli faoliyatga aylanadi. Bilish jarayonlari o'quv ko'nikmalarining shakllanishida

asosiy o‘rin tutadi. P. Ivanov va M. Zufarova o‘z tadqiqotlarida sezgi, idrok, xotira va tafakkur jarayonlari o‘zaro bog‘liq holda rivojlanishini ta’kidlaydi. Masalan, o‘quvchi yangi mavzuni o‘rganishda avvalo uni idrok etadi, keyin xotirada saqlaydi va tafakkur orqali tahlil qiladi. Ushbu jarayonlarning uyg‘unligi o‘quv ko‘nikmalarining mustahkam shakllanishini ta’minlaydi. Rus olimi A.A. Krisko o‘quv ko‘nikmalarini shakllantirishda faol o‘qitish metodlarining muhimligini ta’kidlaydi. Uning fikricha, muammoli vaziyatlar yaratish, interaktiv usullardan foydalanish o‘quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Masalan, “aqliy hujum”, “klaster”, “rolli o‘yinlar” kabi metodlar o‘quvchilarning faolligini oshiradi. E. G‘oziyev esa o‘quv faoliyatida motivatsiyaning o‘rni beqiyos ekanligini qayd etadi. Uning fikricha, o‘quvchida ichki motivatsiya shakllansa, u bilimlarni chuqurroq o‘zlashtiradi. Masalan, boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga o‘yin elementlari asosida ta’lim berish ularning qiziqishini oshiradi va bilimni samarali egallashga yordam beradi. Zamonaviy ta’limda kompetensiyaviy yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi. Bu yondashuv o‘quvchilarda faqat bilim emas, balki uni amaliyotda qo‘llay olish ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan. Kompetensiyaviy yondashuv orqali o‘quvchi mustaqil qaror qabul qilish, muammoni hal etish va ijtimoiy faol bo‘lish qobiliyatiga ega bo‘ladi.

O‘quv ko‘nikmalarining mohiyati va turlari. O‘quv ko‘nikmalari — bu o‘quvchining bilimlarni egallash, qayta ishlash, mustahkamlash va amaliy faoliyatda qo‘llashga qaratilgan faoliyat usullaridir. Ular quyidagi turlarga bo‘linadi:

- Intellektual ko‘nikmalar (tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish)
- Amaliy ko‘nikmalar (yozish, o‘qish, hisoblash)
- Kommunikativ ko‘nikmalar (fikrni ifodalash, muloqot qilish)
- Refleksiv ko‘nikmalar (o‘z faoliyatini baholash, xatolarni aniqlash)
- Bu ko‘nikmalar bir-biri bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, kompleks tarzda rivojlanadi.

Psixologik asoslari. O‘quv ko‘nikmalarining shakllanishi inson psixikasining asosiy jarayonlariga tayangan holda amalga oshadi. M.G. Davletshin fikricha, o‘quv faoliyatining muvaffaqiyati o‘quvchining diqqatni jamlay olishi, xotira hajmi va tafakkur darajasi bilan belgilanadi. P. Ivanov va M. Zufarova ta’kidlashicha, bilish jarayonlari quyidagicha ishlaydi:

- Idrok – axborotni qabul qilish
- Xotira – uni saqlash
- Tafakkur – qayta ishlash va xulosa chiqarish

Masalan, o‘quvchi yangi mavzuni o‘rganayotganda avval uni eshitadi yoki o‘qiydi (idrok), keyin yodda saqlaydi (xotira), so‘ngra misollar orqali tushunadi (tafakkur).

E. G‘oziyev esa motivatsiyani asosiy omil sifatida ko‘rsatadi. Agar o‘quvchida ichki qiziqish mavjud bo‘lsa, bilimlarni egallash jarayoni tezlashadi va samarali bo‘ladi.

O‘quv ko‘nikmalarining shakllanish mexanizmi. O‘quv ko‘nikmalari bosqichma-bosqich shakllanadi:

- Reproduktiv bosqich – tayyor bilimlarni o‘zlashtirish
- Qisman izlanish bosqichi – bilimlarni qo‘llash
- Ijodiy bosqich – mustaqil fikr va yangi g‘oya yaratish

Bu jarayon davomida o'quvchi passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylanadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar. A.A. Krisko fikriga ko'ra, o'quv jarayonida faol metodlardan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi. Zamonaviy ta'limda quyidagi yondashuvlar muhim:

- Kompetensiyaviy yondashuv – bilimni amaliyotga yo'naltirish
- Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim – har bir o'quvchining individual xususiyatlarini hisobga olish
- Faol o'qitish metodlari – o'quvchini jarayonga jalb qilish
- Raqamli ta'lim texnologiyalari – zamonaviy vositalardan foydalanish

Masalan, interaktiv doskalar, test platformalari, onlayn darslar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi.

Boshlang'ich ta'limda o'quv ko'nikmalarini rivojlantirish yo'llari

Boshlang'ich sinflarda quyidagi metodlar samarali hisoblanadi:

- O'yin asosida o'qitish
- Ko'rgazmali vositalardan foydalanish
- Rag'batlantirish va baholash
- Guruhli ishlash
- Muammoli vaziyatlar yaratish

Masalan, matematikani o'rganishda o'yinli mashqlar orqali o'quvchilarning qiziqishini oshirish mumkin.

Muammolar va ularning yechimlari. Zamonaviy ta'lim jarayonida quyidagi muammolar uchraydi:

- O'quvchilarda motivatsiyaning pastligi
- An'anaviy metodlarning ustunligi
- Individual yondashuvning yetishmasligi

Ularni hal qilish uchun:

- Interaktiv metodlardan foydalanish
- O'quvchini markazga qo'yish
- Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish zarur

Xulosa qilib aytganda, o'quv ko'nikmalarini shakllantirish zamonaviy ta'lim tizimining eng muhim vazifalaridan biridir. Bu jarayon psixologik qonuniyatlarga asoslangan bo'lib, motivatsiya, bilish jarayonlari va zamonaviy pedagogik yondashuvlar orqali amalga oshiriladi. O'qituvchi o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olib, innovatsion metodlardan foydalangan holda ta'lim jarayonini tashkil etsa, yuqori natijalarga erishish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shavkat Mirziyoyev. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.
2. M.G. Davletshin. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2002.
3. P. Ivanov, M. Zufarova. Umumiy psixologiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2008.
3. E. G'oziyev. Psixologiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2005.
4. A.A. Krisko. Pedagogik psixologiya. – Moskva, 2000.
5. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va kompetensiyaviy yondashuvga oid ilmiy maqolalar to'plami. – Toshkent, 2020.